

עירובין יז

חכמים	ר' יוסי ברי יהודה	חכמים	ר' יהודה
אחד משני דברים	כל מחיצה שאינה של שתי או של ערב אינה מחיצה	לא דברו בשיירא אלא בהווה	בשיירא דברו

דיוק מדברי ר' יהודה: בשיירא - אין, ביחיד - לא.
קושי: והתניא רבי יהודה אומר: כל מחיצות שבת לא התירו ליחיד יותר מבית סאתים! (משמע שהתירו ליחיד עד בית סאתים)
תירוץ: כדאמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אבבי; לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן, הכא נמי: ליתן להן כל צרכן.

דברי רקע לדברי רב נחמן: היכא איתמר דרב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אבבי - אהא, דתנן: כל מחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה, דברי רבי יוסי ברבי יהודה.
קושי על ר' יוסי: ומי אמר רבי יוסי ברבי יהודה הכי? והתניא: אחד יחיד ואחד שיירא לחבלים, ומה בין יחיד לשיירא?

יחיד	נותנין לו בית סאתים
שנים	נותנין להם בית סאתים
שלשה	נעשו שיירא ונותנין להן בית שש

וחכמים אומרים: אחד יחיד ואחד שיירא ונותנין להן כל צרכן ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי.

תירוץ: אמר רב נחמן ואיתימא רב ביבי בר אבבי: לא נצרכא אלא ליתן להן כל צרכן.

דרש רב נחמן משום רבינו שמואל: יחיד נותנין לו בית סאתים, שנים נותנין להן בית סאתים, שלשה - נעשו שיירא ונותנין להן בית שש.

קושי: שבקת רבנן ועבדת כרבי יוסי ברבי יהודה?
הדר אוקים רב נחמן אמורא עליה ודרש: דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי, ברם כך אמרו: יחיד נותנין לו בית סאתים, שנים נותנין להן בית סאתים, שלשה נעשו שיירא - ונותנין להן כל צרכן.

קושי על פסיקת רב נחמן: רישא רבי יוסי ברבי יהודה וסיפא רבנן!
תירוץ: אין, משום דקאי אבוה בשיטתיה. (רבי יהודה אומר: כל מחיצות שבת לא התירו ליחיד יותר מבית סאתים)

תיאור סיטואציה הלכתית מעניינית: אמר רב גידל אמר רב: שלשה, בחמש - אסורין, בשבע - מותרין. **הקשו עליו:** אמרו ליה: אמר רב הכי?

תגובתו: אמר להו: אורייתא נביאי וכתבי, דאמר רב הכי.
הסבר: אמר רב אשי: מאי קשיא? דילמא הכי קאמר: הוצרכו לשש והקיפו בשבע - אפילו בשבע מותרין, לא הוצרכו אלא לחמש והקיפו בשבע - אפילו בחמש אסורין.
קושי על רב אשי: ואלא הא דקתני **ובלבד שלא יהא בית סאתים פנוי**, מאי לאו פנוי מאדם?
תירוץ: לא, פנוי מכלים.

איתמר: שלשה ומת אחד מהן, שנים ונתוספו עליהן.
רב הונא ורבי יצחק:

חד אמר: שבת גורמת
וחד אמר: דירין גורמין.

↓
תסתיים דרב הונא הוא דאמר שבת גורמת, דאמר רבה: בעאי מרב הונא, ובעאי מרב יהודה: עירב דרך הפתח ונסתם הפתח, דרך החלון ונסתם החלון, מהו? ואמר לי: שבת הואיל והותרה הותרה. תסתיים.

הצעה: לימא רב הונא ורבי יצחק בפלוגתא דרבי יוסי ורבי יהודה קמיפלגי, דתנן: חצר שנפרצה משתי רוחותיה, וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו, וכן מבוי שניטלו קורותיו או לחייו -

רבי יהודה	מותרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא
רבי יוסי	אם מותרין לאותה שבת - מותרין לעתיד לבא, ואם אסורין לעתיד לבא - אסורין לאותה שבת

ניסיון להתאים את השיטות זה לזה: לימא רב הונא (שבת גורמת) דאמר כרבי יהודה, ורבי יצחק דאמר כרבי יוסי?

דחייה:

חצר שנפרצה	
אין מחיצות לכן ר' יוסי אוסר (אבל במקרה של המת או ניתוספו, יש מחיצות)	יש דיורין ועל כן ר' יהודה מתיר (אבל במת או ניתוספו יש שינוי במצב בדיורין או שיש פחות או שיש יותר וזה משפיע)

וחכמים אומרים אחד משני דברים.

קושי: היינו תנא קמא!

תירוץ: איכא בינייהו יחיד בישוב (חכמים שאמרו לא דברו בשיירא אלא בהווה יתירו רק ליחיד בדרך ולא בישוב.)

משנה. ארבעה דברים פטרו במחנה:

1. מביאין עצים מכל מקום
2. ופטורין מרחיצת ידים,
3. ומדמאי,
4. ומלערב.

גמרא. תנו רבנן: מחנה היוצאת למלחמת הרשות

מותרין בגזל עצים יבשים.

רבי יהודה בן תימא אומר: אף חונין בכל מקום,

ובמקום שנהרגו שם נקברין.

קושי: מותרין בגזל עצים יבשים. האי תקנתא דיהושע הוה, דאמר מר, עשרה תנאים התנה

יהושע: שיהו מרעין בחורשין ומלקטין עצים משדותיהן!

תירוצים:

משנה	יהושע	תירוץ
בשאר עצים	בהיזמי והיגי	1 תירוץ
בתלושין	במחוברין	2 תירוץ
ביבשים	בלחין	3 תירוץ

רבי יהודה בן תימא אומר: אף חונין בכל מקום ובמקום שנהרגים שם נקברים.

קושי: פשיטא, מת מצוה הוא, ומת מצוה קונה מקומו!

תירוץ: לא צריכא, אף על גב דאית ליה קוברין, דתניא: איזהו מת מצוה - כל שאין לו קוברין,

קורא ואחרים עונין אותו - אין זה מת מצוה.

קושי על הקושי: ומת מצוה קנה מקומו? והתניא: המוציא מת מוטל בסרטיא - מפניהו לימין

אסרטיא או לשמאל אסרטיא. שדה בור ושדה ניר - מפניהו לשדה בור, שדה ניר ושדה זרע מפניהו

לשדה ניר, היו שתיהן נירות, שתיהן זרועות, שתיהן בורות מפניהו לכל רוח שירצה!

תירוץ: אמר רב ביבי: הכא במת מוטל על המיצר עסקינן, מתוך שניתנה רשות לפנותו מן

המיצר - מפניהו לכל רוח שירצה.

ופטורין מרחיצת ידים.

צמצום ההלכה במשנה: אמר אביי: לא שנו אלא מים ראשונים אבל מים אחרונים חובה.

ומדמאי דתנן: מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי.

אמר רב הונא: תנא, בית שמאי אומרים: אין מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי, ובית הלל

אומרים: מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

ומלערב.

צמצום ההלכה במשנה: אמרי דבי רבי ינאי: לא שנו אלא עירובי חצירות, אבל עירובי תחומין חייבין. דתני רבי חייא: **לוקין על עירובי תחומין דבר תורה.**

קושי של ר' יונתן: מתקיף לה רבי יונתן: וכי לוקין על לאו שב"אל"י?

קושי על הקושי: מתקיף רב אחא בר יעקב: אלא מעתה דכתיב (ויקרא יט) **אל תפנו**

אל האבת ואל הידענים, הכי נמי דלא לקי?

הסבר אחר של הקושי של ר' יונתן: רבי יונתן הכי קשיא ליה! לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין, וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין אין לוקין עליו.

תירוץ: אמר רב אשי: מי כתיב אל יוציא? (שמות טז) **אל יצא** כתיב.

